

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 143

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם"

החשבון האישי גורע מן השלמות
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ומלבד זאת, ודאי יש בענין המשכן סודות נעלמים ואורות אין סוף הכמוסים מעיין כל חי, אך נתעכב לבאר מן הרברים שזכינו לראותם בתורה ובדברי חז"ל: **"וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ"** (שמות כה ב ח). **ופירש רש"י: "לִי" - לַשָּׁמַיִם** (רש"י כה ב). כלומר: שיהיה כל דבר המשכן עשוי לשם ה' לבדו ולא נתערב בו אפי' נקודה קטנה של פניה עצמית.

כתוב בספר מלכים: **"וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִירָם לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת דְּוֶד אָבִי כִּי לֹא יָכַל לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' אֲלֵקִי מִפְּנֵי הַמְּלָחָמָה אֲשֶׁר סָבְבָהוּ עַד תַּת ה' אִתְּם תַּחַת כְּפֹת רַגְלֹו (רַגְלֵי) וְעַתָּה הֵנִיחַ ה' אֲלֵקִי לִי מִסְבִּיב אֵין שָׁטָן וְאֵין פְּגַע רַע וְהִנְנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם ה' אֲלֵקִי כְּאֲשֶׁר דָּבַר ה' אֶל דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בְּנֵה אֲשֶׁר אֲתָן תַּחְתֶּיךָ עַל כְּסֵאָה הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לַשָּׁמַיִם"** (מלכים א ה טז - יט)

ופירש הרד"ק: **"לא רצה לגלות לו הטעם, כי הא-ל מנעו, כי לא היה כבוד אביו. ואמר לו הטעם הנראה. וצריך להבין מה הטעם אשר נתן שלמה לחירם באמרו: 'מִפְּנֵי הַמְּלָחָמָה אֲשֶׁר סָבְבָהוּ', כי אין לומר כפשוטו, שמפני טורח המלחמות שהיו לו תמיד, לא היה לו פנאי לבנות את בית המקדש, שהרי **המשך בעמ' 2 <<<****

יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו". שנאמר: **"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ"**. (שמו"ר ריש תרומה).

וכיון שהמשכן הוא מדורו של הקב"ה כביכול, ממילא מובן שנברא ונעשה כדוגמא של מעלה. ואם כן, ניתן ללמוד מפרטי ודקדוקי המשכן, מה שלמעלה. ואין באריכות פרשיות המשכן כל פלא.

"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה ח).

פרטי המשכן, בנינו והקמתו, באו בתורה באריכות ובידיעה רחבה על כל חלק מן המשכן. פרשיות שלימות אודות ציווי השם, כיצד לבנותו ופרשיות אחרות על העשייה. והנה אמרו חז"ל: **'אמר רבי אחא: "יפה שיחתן של עבדי בתי אבות, מתורתן של בניים"'** (בראשית רבה ס ח). שהרי פרשת אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה.

כונת חז"ל, שבשיחת עבדי אבות, יש תורה יותר מתורתן של בניים. ואם באות אחת לימדה תורה כמה גופי הלכות, הרי בכל אות שבשיחתן של עבדי אבות לימדתנו תורה בהלכות דעות ודרך ארץ, הרבה לאין חקר.

קל וחומר, בבנין המשכן, שישנן בפרשיותיו תלי תלים של הלכות, כמו שאמרו חז"ל: **"אתה מוצא, כל מה שברא הקב"ה למעלן, ברא למטן. למעלן, זבול וערפל וכרובים ואופנים וכנגדן, ברא למטה במשכן"** (רבה שמות לג ד).

עוד אמרו שם: **"אמר הקב"ה לישראל: 'נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני**

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

אדם רוצה בקב שלו

אבני השוהם וכו', אם כן, משלחן גבוה היו מביאים בלא טורח ויגיעה ולא חסרון כיס. אשר על כן, סדר נדבתם, אחר כל הנדבות שמביאין מכיסם ועל ידי טורח' (אור החיים שמות כה ז). דבר שעמל בו והגיע אליו על ידי טורח ויגיעה, יש לאדם משום יחס מיוחד וחיבה יתירה נודעת לו, כמו שאמרו: 'אמר רב כהנא: "אדם רוצה בקב שלו, מתשעה קבים של חברו' (ב"מ לח.). ופירש"י: "קב שלו - חביבה עליו על ידי שעמל בהן. וקב שישאר לו מהם, הוא רוצה, מתשעה קבין של אחרים, שיקח בדמיהן, אם ימכרם' (ב"מ לח.). לכן חשובה היתה נתינת הנחושת של פשוט העם, מהאבנים היקרות שהביאו הנשיאים אשר הגיע לידם ללא עמל ויגיעה. והדברים מנויים על סדר נדבת הלב שהיתה מלווה לנתינה. וככל שהדבר חביב על נותנו, כך מדתה של נדבת הלב מצדו. וזה היה עיקר יסודתו של המשכן, העשייה וההקמה היו "לְיָי" לשמיי'. והחומר למשכן ולכליו, היו נדבת הלב של כלל ישראל. ומשכן העשוי על אופן זה, ראוי להיות מדור להקב"ה, כביכול, כדוגמה של מעלה.

התורה באדם משכן ה'

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". אחז"ל: "ושכנתי בתוכם" - ולא אמר בתוכו, לומר: שהמקום אשר יקדישו לשכנו, יהיה 'בתוך בני ישראל' (שמותכט מה). (אור החיים שמות כה ז). בתוך כל אחד ואחד מישראל משרה הקב"ה שכינתו, על כל אחד מישראל לעשות עצמו משכן לה'. והאדם בעצמו נהפך להיות מדור לשכינה. וכנגד הכרובים והאופנים של מעלה, האדם נברא בצלם אלקים והריהו מעין עולם העליון. וכשם שירד הקב"ה לשכון במשכן בגלל התורה, כי לפרוש הימנה איני יכול!. כך האדם, יכול להיות משכן אך ורק ע"י התורה. והתנאים הם אותם האמורים בפרשת המשכן. למוד התורה צריך להיות "לְיָי" לשמיי' וע"י נדבת הלב. וכאן שני הדברים אחד הם. כשלמוד התורה הוא לשם ה' ולא לעצמו כלל, אין לך נדבת הלב גדולה מזה, כי הלומד כן, מקריב ומקדש את עצמו כולו לה'. ובן תורה אמיתי הריהו בית המקדש שהשכינה שרויה בתוכו. (שיחות מוסר ח"א). ■

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (שמות כה ב). הן ראינו שבסדר הדברים שהובאו לתרומת המשכן, נמנו "אבני שהם ואבני מלאים" (שמותכה ז) לבסוף, ובאמת היו הם היקרים ביותר. כדאיאת בקידושין: 'צאו וראו, מה עשה עובד כוכבים אחד באשקלון ודמא בן נתינה שמו. פעם אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא שכר.. (קידושין לא:). ורואים מכאן, שדמא בן נתינה השתכר בהם ששים ריבוא דינרי זהב. וממילא האבנים עצמן, ודאי ערכן רב ועצום עד מאד. ולמה נזכרו בסוף כל התרומות?

ועמד בזה בעל 'אור החיים' הקדוש: וכתב: דהטעם שנמנו בסוף, מפני שהנשיאים הביאו אותם בסוף, לאחר שכל ישראל הרימו כבר את תרומת ה'. ותמצא שאמרו חז"ל שהקפיד ה' עליהם וחסר אות אחת מהם, דכתבי: "והנשאם" (שמות לה כז) כתיב חסר י'. ולפיכך מנה גם תרומתם באחרונה, לרמז כי תרומתם פחות חשובה מכל תרומות ישראל.

אף כי כונתם לשם שמים היתה, להשלים כל מה שיחסר למלאכת המשכן, לאחר שיביאו כל בני ישראל את תרומתם, מ"מ מצאה התורה פגם בנדבת הלב מצדם, כי ה"איש אשר ידבנו לבו" (שמותכה ב) בשלמות, אינו מסוגל לעכב את תרומתו עד אחרי ככלות הכל לתרום ואף בשעה שיש לו חשבון נכבד לכך.

וכבר גילה רז זה רש"י הקדוש: 'ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות משמם' "והנשאם" כתיב' (שמות לה כז). כלומר: מתחת החשבון לשם שמים, היה טמון שרש של עצלות, אשר גרם לעכוב תרומתם. וכל זה תוצאה מחסרון כל דהו, בנדבת הלב ולכן נמנו אחרונים. עוד כתב ה'אור החיים': טעם נוסף, למה נמנו אבני שהם באחרונה: 'עוד נראה, על פי דבריהם ז"ל שאמרו ביומא: 'אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: 'מן, היורד להם בבקר בבקר, מלמד: שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגליות עם המן. "והנשאם הכיאו את אבני שהם" (שמות לה כז) (יומא עה). שהעננים היו מביאים את

הכתוב מעיד "ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסקיב מכל איביו" (שמואל בז א). אמנם בקש גם לבנות את הבית, כמו שכתוב: "ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלקים ישב בתוך היריעה" (שמואל בז ב). העולה מן הדברים, שלא היה לדוד טורח מלחמה והיה לו פנאי לבנין המקדש, אלא שמנעו ה'. ואע"פ שזאת לא רצה שלמה לגלות לחירם, מפני כבוד אביו וכמ"ש הרד"ק, מכל מקום למה אמר לו "מפני המלחמה"?

ונראה לומר: כי מאחר שהיו לדוד מלחמות, מן הנמנע היה שיבנה את בית המקדש. וכמ"ש שלמה בתפילתו בחנוכת בית המקדש: "פי יצא עמך למלחמה על איבו בדרך אשר תשלחם והתפללו אל ה' דרך העיר אשר פתרת ביה ויהפית אשר בנתי לשמך" (מלכים א, ח מד). היינו: שהתפילה בבית המקדש מועילה לישראל לנצח את אויביהם במלחמה. וכך כתב המן הרשע באגרתו: 'כשבאין למלחמה נכנסין בתוכו ומכשפים בתוכו וכשהו יוצאים ממנו הורגים ומחריבים את העולם' (אסתר פ' ז). וכיון שערך דוד המלך מלחמות, הרי היה לו בבנין בית המקדש תועלת כדי לנצח במלחמה ולא היה הבנין "לְיָי" לשמיי' בשלימות ואפילו חשבון כזה שינצחו ישראל את אויביהם במלחמה, ג"כ מגרע מן הלשמה. וכעין זה פי' המלבי"ם: והוא אשר הדגיש שלמה לחירם ג' פעמים: "אתה ידעת את דוד אבי פי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלקינו" ומה שכתב הרד"ק: כי 'לא רצה לגלות לו הטעם, כי הא- ל מנעו, כי לא היה כבוד אביו. יתכן שמשום זה באמת מנעו הא-ל, ככתוב בדברי הימים:

"ויהי עלי דבר ה' לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמיי" (דברי הימים א, כב ח) וקרוב לומר, כי ב' טעמים הם. וטעם השני: 'ומלחמות גדלות עשית' הוא מה שנתבאר, הוא הטעם אשר גילה שלמה לחירם: "ויהי פשמע חירם את דברי שלמה וישמח מאד ויאמר פרנץ ה' היום אשר נתן לך דוד בן חכם" (מלכים אה כא). וכבר עמד שם הרלב"ג, מה חכמה ראה חירם בדברי שלמה אלו. ולאור האמור, חכמה גדולה ראה בזה ועומק גדול בענין הלשמה הנצרך לבנין בית המקדש.

מחשבה

"ועשית פרכת"

שלש מאות כהנים היו מטבילין את הפרוכת. למה דוקא המספר הזה?

אבל הגאון מוילנא מסביר: שזהו מספר התואם חשבון מדויק. ארכה של הפרכת היה ארבעים אמה, רוחבה עשרים אמה וההיקף מאה ועשרים אמה. במסכת 'מדות' נאמר: שהאמה של כלי המקדש היתה של חמשה טפחים, כלומר בהיקף הפרוכת היו מאה ועשרים אמות שהן שש מאות טפחים. טפח היא כף ידו של אדם. מכאן, שכדי להחזיק בפרכת מכל צדדיה, בשעה שטבלו אותה נדרשו שש מאות ידיים של שלש מאות כהנים. והחשבון מדויק. ■

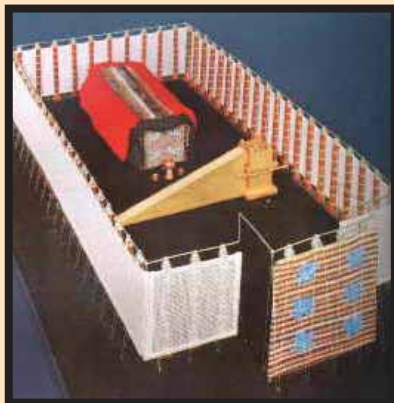

כתוב במשנה: 'רפן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן, פרכת עביה טפח, ועל שבעים ושתים נימין נארגת. ועל כל נימא ונימא עשרים וארבעה חוטין. ארפה ארבעים אמה ורחבה עשרים אמה, ומשמונים ושתים רבוא נעשית. ושתים עושין בכל שנה. ושלש מאות כהנים מטבילין אותה' (משנה שקלים ח ה) מניין לקחה המשנה את המספר הזה של הכהנים דוקא? אומרים על כך חז"ל: שזו לשון גוזמא. ואין הכונה דוקא לשלש מאות כהנים.

בשם אמרם

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

למה קראו מקדש ומיד משכן?

ולזה, לא אמר ועשו משכן, שיהיה נשמע שעל אותו זמן לבד נאמרה מצוה זו. ואחר שצוה דרך כלל, אמר פרט הנעשה במדבר, שאינו מקום לבנות בו בנין אבנים, שיעשה משכן כסדר האמור. ותמצא שכתב הרמב"ם: 'מצות עשה לעשות בית לה' וכו' דכתיב: 'ועשו לי מקדש'. וטעמו הוא משנוי הלשון, כמו שכתבנו. עוד ירצה באומרו: 'ועשו לי מקדש', כי מעת שעושים אותו לשמו יתברך, כאומרו: 'לוי' הגם שעדיין לא שרתה בו שכינה, הרי הוא מקדש ודין קודש יש לו' (הלכות בית הבחירה) ■

וכתב ה'אור החיים': צריך לדעת למה קראו מקדש ותכף חזר בו וקראו משכן דכתיב: "את תבנית המשכן" (שמות כה ט). ונראה, כי אומרו: "ועשו לי מקדש", היא מצות עשה כוללת כל הזמנים, בין במדבר בין בכניסתן לארץ, בכל זמן שיהיו ישראל שם לדורות וצריכין היו ישראל לעשות כן, אפילו בגליות. אלא, שמצינו שאסר ה' כל המקומות מעת שנבנה בית המקדש, כאומרו: "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלקיך נתן לך" (דברים יב ט)

רמז

"זהב וכסף ונחשת"

כל הימים שבהם קורים בתורה

כ - מרמז על יום כפור.
ס - על סוכות.
ף - על פסח ופורים.
נחשת -
ג - מרמז על נרות חנוכה.
ח - על חדש. כלומר: ראש השנה וראש חדש.
ש - על שבועות. שמיני עצרת.
ושמחת תורה.
ת - על תענית. ■

אומרים בשם ה'חתם סופר': כי באותיות של שלשת המלים הללו, יש רמז לכל הימים שבהם קוראים בתורה, במשך כל ימות השנה:

"זָהָב"

ז - זה יום השבת.

ה - זה יום חמישי.

ב - יום שני.

"כֶּסֶף"

פרשת 'תרומה'

"ויקחו לי תרומה"

המקום היחיד שבו השם המפורש נאמר כפי שהוא נכתב, היה בבית המקדש לכן אומר ד': "ויקחו לי" - 'לשמי'. שיבנו לי משכן ובו יוכלו לומר את שמי

ממוני עבור טון חטים?!" הלא עבור טון החטים הזה הוא יפיק בע"ה כמויות עצומות של תבואה שיחזירו לו את הוצאותיו על טון החטים ועוד ישארו בידו רווחים כהנה וכהנה.

לכן אומר ד' לאדם: "אני לא מבקש ממך לתת לי, אלא, אני אומר לך, שאם אתה נותן לי, אתה לוקח לעצמך, פי כמה ממה שאתה נותן".

ומובא בגמרא: 'ת': מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו. ראה ריבה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים. כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה לפניו, אמרה לו: 'רבי, פרנסני' אמר לה: 'בתי, מי את?' אמרה לו: 'בת נקדימון בן גוריון אני'. אמר לה: 'בתי, ממון של בית אביך היכן הלך?' אמרה לו: 'רבי, לא כדין מתלין מתלא בירושלים, מלח ממון חסר?!' (כתובות טו:)

מפרש רש"י: 'הרוצה למלוח ממנו, כלומר: לגרום לו שיתקיים, יחסרנו לצדקה תמיד - וחסרנו זהו קיומו'.

אומר ההפלאה: מילוי האותיות: 'ממן' זה - 'ממון' (מ - מ, מ - מ, ג - נ). אך מילוי האותיות 'ממון' זה 'ממון' וזה לא כלום! וזהו שאמרו מושלי המשלים בירושלים: אם אתה רוצה ממון, תחסר את הממון (תן צדקה) ואז לאחר החיסור יהיה לך 'ממן', אך המילוי שלו זה הוא 'ממון'. נקדימון בן גוריון היה מעשירי ירושלים והגמרא מספרת: שנתן ממון רב לצדקה. ומדוע אפוא למרות שקיים: 'מלח ממון חסר' לא זכה שממונו יתקיים? מביאה הגמרא שני תרוצים:

תירוץ ראשון: הוא אכן נתן צדקה, אבל לא עשה כפי יכולתו. כפי שאומרים: 'לפום גמלא - שיחנא' כלומר: לפי חוזקו של הגמל, כך נטל המשא עליו.

תירוץ שני: הוא עשה זאת לכבודו. שואל המהרש"א: ומה אם הוא עשה כן לכבודו? הלא אמרו חז"ל: 'האומר סלע זה לצדקה, על מנת שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור' (פסחים ח.). נמצא שאף

(שמות כה ב).

אומר רש"י: "ויקחו לי תרומה." "לי" - לשמי.

מה כונת רש"י באומרו: "לי" - לשמי?

מסביר הפנינים יקרים: אומרת הגמרא, לגבי שמו של הקב"ה: 'לא כשאני נכתב, אני נקרא. אני נכתב בשם הוי"ה ונקרא בשם אדנות' (פסחים נ.). המקום היחיד שבו השם המפורש נאמר, כפי שהוא נכתב, היה בבית המקדש.

לכן אומר ד': "ויקחו לי" - 'לשמי'. שיבנו לי משכן ובו יוכלו לומר את שמי.

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" (שמות כה ב).

מדוע נאמר: "ויקחו לי"? היה צ"ל: 'זיתנו'?

אלא שאמרו חז"ל: "עשר תעשר" (דברים יד כב). - עשר, בשביל שתתעשר' (תענית ט.). אדם המפריש מכספו לצדקה, מובטח לו שיתעשר. נמצא, שנתנת צדקה היא בעצם לקיחה.

אך יש להבין: כיצד יתכן שאדם יתעשר מהחסרת ממונו, הרי ככל שהוא נותן יותר מהכנסותיו, בד בבד גם ממנו חסר? אומר ה'חפץ חיים': משל למה הדבר דומה? לאדם שיש לו שדות רבים וכדי לזרוע בהם עליו לרכוש טון חטים. האם יאמר האדם: "אוי לי שצריך אני לבזבז

הרה"ג שלמה ליונשטיין מיוחד ל'גנזי המלך'

המדרש שואל: 'למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים? הלא הוא דכתיב: 'עשיתי משפט וצדק' דברי המדרש צריכים ביאור: מהי תשובתו מן הפסוק: 'עשיתי משפט וצדק'.

דוד המלך אומר: 'עשיתי משפט וצדק כל תניחני לעשקי' (תהילים קיט קכא). 'יש אדם שהרבה בעשיית צדקה, כיון שבאופיו הוא רחום וחנון. הוא לא יכול לראות שמישהו סובל ולכן גם ללא המצוה, היה נותן צדקה.

אבל מי שהוא אכזרי מטבעו, ללא מצוה ודאי היה שמח לגרום סבל לאחרים. ואם צריך להרוג את עיר הנדחת הוא בודאי יהיה מראשוני המתנדבים.

איך אפשר לדעת את המניע האמיתי של האדם? אדם הנותן צדקה, כיצד נדע אם הוא עושה זאת, כיון שד' ציוה ולא מחמת אופיו?

אם האדם מקיים את כל המצוות, גם את המצוות שנראות כאכזריות וגם את המצוות שנראות כרחמניות, על כרחק שהוא מקיים את המצוות לא מפני שזה טבעו, אלא מפני שכך ד' ציוה!

ועל זה אומר דוד המלך: 'עשיתי משפט וצדק' אם עשיתי גם 'משפט' (מצוות של דיין) וגם 'צדק' (צדקה) - אז "כל תניחני לעשקי" כי זה אות ועדות, סימן, שאני שומר את התורה מחמת ציווי ד'.

וזהו ששואל המדרש: 'למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים? על כך אומר המדרש: 'הלא הוא דכתיב: 'עשיתי משפט וצדק'. דהיינו: בפרשת משפטים, מפורטים הדינים - ה'משפט'. ובפרשת תרומה, מובא ענין נתינת הצדקה - ה'צדק'. ורק אם אדם מקיים את שניהם, הדבר מעיד עליו שהוא שומר תורה ומצוות, מחמת ציווי ד'. (דעת סופר).

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה"

רמז "ויקחו לי תרומה"

רצונו של המקום; שנתרום אחד מארבעים שהיא עין טובה

שנינו: 'עין טובה, תורם אחד מארבעים. עין בינונית, אחד מחמישים. ועין רעה, אחד מששים' (תרומות ד ג).
"לי" בגימטריא 40. ד' רומז שאתם תעשו זאת ב'עין טובה', שהיא 'אחד מארבעים'.

"תרומה" בגימטריא 651-
 ו'שלם' בגימטריא - 370
 ו'רפא' בגימטריא 281-
 נמצא: ש'תרומה" בגימטריא =
רפא שלם. ואם נוסיף לכך, את שם ד' כדלקמן:
 ל'רפא' נוסף: ו'ה' - נקבל
רפואה. ול'שלם' נוסף ו'ה' - נקבל
שלימה. דהיינו: אם נותנים **"תרומה"**
 וזה **'לשמי'**, אז נזכה ל'**רפואה שלימה**',
 שהרי: **"וצדקה תציל ממות"** (משלי י).
 (רבש השדה). n

עליו והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתו היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה ולא הניח לי ללמוד. פקעה סבלנותי ובקשתיו שיניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש וכליותי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי יגש. מסתבר שכולם כבר דחוהו לפני.

ראיתיו יושב בפנית בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסדור הפתוח בברכת: **'אֶהְבֶּה רַבָּה'** ושמעתיו מתייפח בבקשת: **'יָתֵן בְּלַבְנֵנוּ בִּינָה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל'**. הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות וד' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתיו לצדי, שישאל ככל חפצו.

וסיים אותו זקן: 'זוהו הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות! איפה הוא ואיפה אני'. (מובא בספר לולי תורתך). ■

רבי חיים שראה בעליל כי הענין נחוץ מאד, לא מצא מנוח לנפשו. כעבור שנים אחדות הלך שוב אל הגר"א והעלה בפניו מחדש את אותם נמוקים שנימק בפעם הראשונה. הפעם הסכים הגאון מיד להצעתו. שאלו רבי חיים: "למדנו רבנו, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר?" ענהו הגר"א: "טענותיכם צודקות עכשיו וצדקו גם בפעם הראשונה. הענין חשוב ונחוץ עד מאד. אלא אז, בפעם הראשונה, באתם אלי בהתפעלות ובהתלהבות ובהתרגשות בלתי רגילה. במצוה טהורה, אין זה שכיח להתלהב כל כך. חששתי אפוא, שמא בחלק מזה מעורבת עצת היצר הרע. עכשיו באתם אלי בניחותא, ללא התפעלות יתירה ונמוקים נכונים לכן הסכמתי". כל אדם שידועה לו גדולתו של רבי חיים וצ"ל והגר"א הרי בודאי היטיב להכירו, מוכרח להשתומם ממבטו המעמיק של הגר"א. מכאן אנו יכולים לקבל שמץ מושג עד היכן מגיע כח הבקורת של דעת התורה.

ככל שהמצוה גדולה יותר, היא גם **שכחה** יותר. ומאידך גיסא מצוה שיש לה קופצים רבים, אנשים פשוטים חוטפים אותה בשתי ידיים. ולכן יש לבדוק היטב מאיזה מקור היא נובעת. יהודי שרואה את עצמו רץ למצוה במרץ ובהתלהבות, יבדוק ויתבונן מי מריץ אותו ומזרוזו למצוה. האם הכל נובע באמת אך ורק מיראת שמים, או שמא, מעורבים בזה מניעים נוספים שאינם לשם שמים.

"וְעֲשִׂיתָ עֲלֵינוּ זֶרֶקֶב סָבִיב" (שמות כה יא).

אומרת הגמרא: **'שלושה זירים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן וכו', של ארון עדין מונח הוא, כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח'** (יומא עב).

סיפר מרן הרב שך צ"ל לעובדה מאלפת: מה המשמעות של: **'כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח'** איך בא לידי בטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה: "בצעירותי, שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהילה ואמר: 'יחדיו למדנו בצעירותנו בשיבתו של הגאון רבי הירש שלעז צ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני ריחמתי

אם עשיית המצוה אינה לשם שמים, יש עליה שכר.

מתרץ המהרש"א: יש מספר דרגות בנותני צדקה: הדרגה המובחרת היא עשיית המצוה לשמה. יש דרגה פחותה יותר: **'האומר סלע זה לצדקה, על מנת שיחיה בני...'** וכד'. אך מי שעושה לשם כבוד, וזדרגה נחותה עוד יותר והוא בכלל מה שאמרו חז"ל: **'שכל העושה שלא לשמה, נוה לו שלא נברא'** (ברכות יז). ומוסיף המהרש"א: **'ורבים בדור הזה, שמקבצין עושר שלהם שלא באמונה ובחלול השם, כגזירת עכו"ם ואחר כך מתנדבים מאותו ממון להיות להם כבוד בכל שנה ולתת להם 'ברכת מי שברך' להיות להם שם ותפארת. ואין זה, אלא, 'מצוה הבאה בעבירה' ואין לעושר הזה מלח וקיום'**.

וקשה: הלא במצות צדקה, מלבד שכר על עצם המצוה, יש בה סגולה לעשירות **'מלח ממון חסר'**. ואם כן, גם אם מצד מעשה המצוה שנעשתה שלא לשמה, אין עליה שכר, אולם מדוע לא נתקיימה בנקדימון בן גוריון הסגולה הנאמרת בה?

אומר הגאון רבי יהודה צדקה צ"ל: מצות צדקה שונה משאר מצוות. כשאדם נותן צדקה לעני, עיקר חשיבות הצדקה הוא, שלעני יהיה מה לאכול. ולכן גם אם המעשה לא נעשה לשם שמים, יש לו מעלה ותועלת. אך כאשר יש פורענות בעולם ומידת הדין שולטת בבני האדם, אז נדרשת זכות מיוחדת כדי שמידת הדין לא תפגע באדם. כדי לזכות בזכות מיוחדת זו, יש לקיים את המצוה לשם שמים. כאן כבר לא די בסגולת המצוה, אלא צריכים את שכרה. ולכן בחרבן הבית כשהצרות ניתכו על עם ישראל, אם רצה נקדימון בן גוריון לשמור על רכושו, היה צריך לקיים את המצוה לשם שמים וכיון שעשה זאת לכבודו, זכות הצדקה לא סייעה לו לשמור על רכושו.

"ויקחו לי תרומה" (שמות כה ב).

אומר רש"י: **"ויקחו לי תרומה" - "לי" לשמי'**.

בשעה שבקש הגר"א חיים מוולאז'ין ליסד ישיבה, קם והלך אל רבו הגר"א מוילנא ותיאר בפניו את הנחיצות והחשיבות של הקמת ישיבה בעת ההיא. רבי חיים ציפה שהגאון יסכים להצעה, אך הסכמתו לא מיהרה לבוא. הגר"א לא השיב על דבריו מאומה והוא שב לביתו בידיים ריקות.

שו"ת חברותא

גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

אימתי נוהגת סעודת ראש חדש כאשר חל ראש חדש ביום השבת?

השני - סעודת ראש חדש הנוהגת בכל אדם מישאל (טור או"ח סימן תט).

מלבד מה שהוזכר הדבר בכרייתא, מצינו גם שהוקש ראש חדש למועד. כמו שנאמר: **"ובימים שמחתכם ובמועדיכם ובכראשי חדשכם"**. (במדבר י' י) (וכן בספר שמואל א כ כז כט).

וכתב הב"ח: שלפי זה, אם חל ראש חדש בשבת, היה צריך לכאורה, להרבות בסעודה ביום ראשון, אך לא נהגו כן.

וב'מגן אברהם' כתב: יש להאריך בסעודה שלישית ולאכול גם במוצאי שבת ובכך יוצאים ידי קיום הדין של סעודת ראש חדש ביום א'.

אך ה'משנה ברורה' כתב: שהיות וכיום בכל שבת נוהגים להאריך בסעודה עד מוצאי שבת, שוב אין היכר שמאריכים בסעודה בגלל ראש חדש. (שער הציון ד) ובס"ק ה כתב בשם סדור יעבץ: שאם לא הוסיף מאכל בשבת לכבוד ראש חדש, ירבה בסעודת 'מלוה מלכה' לכבוד ראש החדש שעבר. ■

לגבי סעודת ראש חדש, שאם עושים אותה בשבת לא ניכר שעושים אותה בגלל ראש חדש. (או"ח סי' תיט)

בתוספתא כאן נאמר לפי גירסת הגר"א, שסעודת פורים וראש חדש שחלו בשבת, מאחרים ליום ראשון. ונאמר בפירוש 'סעודת ראש חדש'.

לכך שני פירושים:

האחד - היא הסעודה שהיו בית דין עושים כשהחדש היה מעובר.

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: אימתי נוהגת סעודת ראש חדש כאשר חל ראש חדש ביום השבת?

תשובה: לגבי קיום מצות סעודת פורים, כאשר פורים חל בשבת, נאמר בירושלמי שצריך לאכול את הסעודה ביום ראשון. כי נאמר במגילה: **"לעשות אותם ימי משתה ושמחה"** (אסתר ט כב) ולומד מכאן הירושלמי: **"את ששמחתו תלויה בבית דין"** (עושים בפורים עצמו) **יצא זה** (יום השבת) **שמחתו תלויה בידי שמים'** (ולכן לא נוהגת בו שמחת פורים בסעודה) (מגילה ה.).

ה'פרי חדש' ביאר את דברי הירושלמי - **ש'אין מערבין שמחה בשמחה'** כאשר סוג השמחות שונה.

אך הריטב"א מבאר את הירושלמי - שהתא שמחת פורים ניכרת. כ'באר היטב' כתב את הטעם הזה,

יאמת או שקרי

הרב

אמנון יצחק שליט"א

ביום רביעי" באדר 28/02/07

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:00

דמי כניסה ש"ח 15

מבשרת ציון

אולם-מבשר טוב - רחוב האורן 50

קנית כרטיסים אצל הרבנית אפרת ברזאני 02-5333141 או ליאור עצמון 050-6615031

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שדור חי באתר וב'שופר ניוטל' 0544-007779
WWW.SHOFAR.NET

חודעה חשובה!!!

כל המעוניין לקבל ברכה מהרב מתבקש להתקשר לאחד מהטלפונים הבאים:

'שופר ניוזטל'

054-400-7779

052-999-7779
057-377779
050-800-7779

אין להתקשר למשרדי "שופר" בענין זה

יעמדו על הברכה

ויטוריו יחיאל בן ירדנה יזכה לטהר מחשבותיו ולעבוד הבורא באמת	רפאל בן ירדנה יזכה ללכת בדרך האמת	מיכאל בן לואיזה רות בת איזה שיזכו לזרוע של קיימא
מבורך בן סברניה מברך את הרב לרגל חבר מצוה	רפואה שלמה למסעודה בת ליזה	מארקו בן אלידה יזכה להרבק במדת האמת ופרנסה בשפע

לא כל יום פורים משנכנס אדר מרבנים בשמחה שבת וחג פורים באירה מיוחדת עם אוצרות חיים

בהשתתפות הרב ישראל נח ברגר שליט"א הרב אורי יצחק שליט"א הפניין דוד שלמה שורו ה"יו

בימים שישי-ראשון 3 ימים 2 לילות פנסיון מלא מיום יב' אדר 2.3.07 עד יום א' יד' אדר 4.3.07 במלון 'סול מרין' נהריה

- עונג שבת עם כבוד עשיר
- גלאט כשר עם משגיח צמוד
- הפתעות וממתקים לילדים
- פעילות מגוונת לילדים והגרות
- מסיבת פורים מיוחדת

החלה ההרשמה לשבת הגדול ולחג הפסח מספר מקומות מוגבל כל הקודם זוכה

לפרטים והרשמה: **050-3131740 03-6880091**

ישמח משה

1 נופש פורים במלון המלך שלמה המפואר - סבריה

מיום שישי עד ראשון י"ב- י"ד באדר (2-4/3/07) למנינם) עם הרבנים: הרב מרדכי איפרגן שליט"א הרב שושן מיכאל שליט"א

2 החלה ההרשמה לשבת הגדול

מיום שישי עד מוצ"ש י"ב- י"ג בניסן (2-3/4/07) למנינם) טל' רב קווי 03-6783030

רפואה שלמה לברנרד בן קלארה

דוד בן דינה יזכה לחזור בתשובה עם אשתו

ברכה והצלחה למשפחתו של מוריס בן רינה

אברהם בן ליצי יזכה להיות צדיק וירא שמים

רובן בן ירדנה יזכה להיות צדיק וירא שמים

גבריאל בן ירדנה יזכה להיות צדיק וירא שמים

רחוב האדמו"ר 41 מקוצק בני ברק

להדר בקדשי

למבירה ספרי תורה מהודרים שנכתבו ע"י סופרים מומחים ויראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף, והאר"י

מבצע מיוחד

כל הרוכש ספר תורה עד חג הפסח יקבל ארגז מהודר (או עצי חיים ומעיל)

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-8077722

עמותת "מקדשי שמך" משנכנס אדר מרבנים בשמחה נופש שבת פורים שכולו עונג ושמחה

בהשתתפות רבה של באר שבע הרה"ג יהודה דרעי שליט"א הרה"ג זמיר כהן שליט"א את השבת ונעים גדול החזנים והפנייטנים

במוצ"ש קריאת מגילה סעודת מלוה מלכה ומסיבת פורים עם הזמר **יוסי אזולאי** ומשמח לבבות

ביום ראשון סעודת פורים כיד המלך ברוב עם עם הזמר **יוסי אזולאי** בהופעה מלאה

הפתעה בהשתתפות משמח הלבבות פעילות לילדים עם נתן הליצן ודוד החקיין

לפרטים והרשמה: **054-4740984 050-3676353**

כל המעוניין לזכות ולהיות שותף בהצעת 420,000 עמודי התורה של גנזי המלך בכל שבוע, יתרום 500 שקלים לע"ז, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, ודע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

03-6762226 050-6500666

הכונו למעמד הבא באצטדיון רמת גן!

כל הממלא הוראת קבע זו על סך \$28 זכאי לשני כרטיסים
חינם לאירוע הבא בנוסף לכל ההטבות המפורטות כאן

להרויח בגדול!

\$28

מכספי מעשר

**בתכנית
'כח כפילים'***

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

ותקבלו:

חינם!

קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפילים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ה'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

קוד מסלוקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק				
בנק	סניף							
				2	3	9	2	קוד מוסד

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבונות/נו הג'ל בסינפס, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכח/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוען. (6) הבנק רשאי להוציא/ני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זו, אם תהיה לי סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת לעת ע"י "שופר" ע"י והתקרנות לקביעתם;
2. פרטי החיוב: [ממן במשבצת המתאימה]

לחייב בתאריך:

20 לחודש 30 לחודש

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג

"שופר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בזאת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779